

Szent Brigitta: *Mennyei kinyilatkoztatások*

FORDÍTOTTA: KÖRÖSINÉ MERKL HILDA.
KAIRO SZ KIADÓ, BUDAPEST, 2016, 148 o.

„A szentek mindig zavarba hoznak bennünket, mert felülmúlják a történelmet. Részesedve Krisztus prófétai küldetésében, önmagukat teszik meg válasszá az idők jeleire, a kor kihívásaira. Életük prófétai üzenet” – Varga László atyát, az új kaposvári püspököt idézi a Szent Brigitta: *Mennyei kinyilatkoztatások* című kötet végén a svédből fordító Kőrösiné Merkl Hilda. A megyéspüspök még plébánosként írta e sorokat a Michael Marsch domonkos szerzetes jegyezte *Az Arsi plébános* című, ugyancsak Kőrösiné Merkl Hilda által, ám németből fordított, 2013-ban megjelent monográfia ajánlásaként – fejet hajtva a papok védőszentjeként tisztelt Vianney Szent János élete, szolgálata előtt. S akkor még nem szóltunk az 1882-1949 között élt Nobel-díjas norvég szerző, Sigrid Undset *Sienai Szent Katalin* című művéről, mely szintén a „skandinavisztika nagyasszonyának”, az ELTE docensének jóvoltából jutott el a magyar olvasókhoz.

Észak fénye – svédországi Szent Brigitta befogadta és áteresztette magán Isten fényességét, s így általa beragyoghatott Isten fénye a világba, korának társadalmába. E helyzeteket alakító, embereket, személyiségeket formáló, beidegződéseket megtörő, jótékony ragyogás mások, köztük egyházi előkelőségek vakságát is tompította. Nem véletlen, hogy Európa társvédőszentjének az élete felkeltette a fordító kíváncsiságát. Persze, a rokonszenvhez kevés az északi népek iránti régóta tartó, szüntelen érdeklődés, a skandinavisztikában való jártasság.

Az 1303-ban született Brigitta Birgersdotter nemesi család sarja, és az igazságosztás familiáris örökség; apja bíró, de számos rokon jegyzi el magát a paragrafusok világával. Brigitta is egész életében az igazság nyomában jár, s a meglehettően szeplős egyházi és világi közeg jobbításának szenteli életét. Csakúgy, mint kortársa, Sienai Szent Katalin, aki ugyancsak lázadt a jóért; jóllehet életükben nem találkoztak. Fő vágyuk volt, hogy az éppen hatalmon lévő pápa költözzön vissza Avignonból Rómába, és szabaduljanak meg szenvedélyeiktől, mossák le magukról a bűn szennyét Isten felkent szolgálói is. Ha nem is jártak kellő sikerrel, s nem lehettek maradéktalanul elégedettek, tettük nem maradt visszhangtalan. Lelkiismeretébresztő ténykedésük, véleményük, levelezésük, „lobbizásuk” tükröt

tartott a megszólítottaknak, akik tisztában voltak azzal: mindaz igaz, amit állítanak, és kérnek tőlük. A tükör nem hazudik...

A félárván maradt, s fiatalon megházasított Brigittának és bíró férjének, Ulf Gudmarssonnak nyolc gyermeke született. Brigitta legfőbb törekvése az volt, hogy nemcsak maga, hanem családja és a körötte lévő hatalmasságok, közöttük Magnus Eriksson király és udvara is Istennek tetsző életet éljenek. Hogy erősödjön az egyház, a hit, a nemzet. Folyamatosan intenzív kapcsolatot ápol az Úrral, hiszen mennyei kinyilatkoztatásai, látomásai nemcsak erkölcsi mércét, lelki kapaszkodót is kínálnak kora társadalmának, és gyakran mozgósító erejűek. Olykor magát Brigittát szólítja fel konkrét cselekvésre az Úr: keresse fel a pápát, és tájékoztassa az aktuális teendőkről. Egyik kinyilatkoztatásban ilyen megbízatást kap: „Indulj Rómába, és addig maradj ott, míg a pápát és a császárt nem láttad, és szólj hozzájuk azokkal a szavakkal, melyekre én indítalak!”

Az Úr kedves leánya pedig – vállalva a hit kockázatát –, bátran teljesíti a tollba mondott kérést, s e merészség reménnyel tölti el a belharcokkal, járványokkal teli, keresztes háborúkkal, vallási konfliktusokkal tarkított középkorban. Nem véletlen, hogy az általa alapított Brigitta-rend immár több mint hét évszázada él, hogy leányát Karint (Katalin) is a szentek sorában tisztelhetjük, mint ahogy az sem, hogy 1373-as halálát követően még két évtized sem telik el, amikor 1391-ben IX. Bonifác pápa szentté avatja, s kései utódja, II. János Pál pápa 1999-ben Európa társvédőszentjévé nyilvánítja.

E kötet – a fordító szerkesztői erényeit is dicsérve – csak ízelítőt nyújt az olvasónak a *Revelationes celestesből*, azaz a *Mennyei kinyilatkoztatásokból*. Talán a legszebbeket, leglíraiabbakat, ám fontosakat. Irgalomról és igazságosságról, a teremtéssel való visszaélésről, az ismeretek helyes használatáról éppúgy olvashatunk, mint a püspök kötelességeiről, a jó imáról, az egyház roskadozó épületéről, a kísértések lelki hasznáról, Krisztusról mint a jó orvosról, a szabad akaratról, Mária életének Fia halála utáni tizenöt évről, de intelmeket intéz a lovagokhoz is, és sorolja erényeit Szent Benedek apátnak. „A lélek – Isten felesége” című kinyilatkoztatásban egyebek mellett ez áll:

(...) az is örökre elrendeltetett, hogy ahol a Szentlélek lakozik, ott minden földi dolog elveszíti vonzerejét, ott minden világi dolog nyűg, és az ilyen szívbe a Szentlélek olyan nagy erőt önt és olyan szilárdságot, hogy a türelmetlenség nem szakítja szét, nem teríti le semmi ellenkezés, és nem keríti hatalmába semmilyen sikerből fakadó gőg. Hasonló módon öröktől fogva elrendeltetett, hogy ahol jelen van az ördög tövise, ott kívül piros, belül mindenféle tisztátalansággal és szúrós tövissekkal teli gyümölcs terem. Úgy tűnik, a sátán csábításai édesek, de mulékonyak, tele tövisekkel és bánattal, hiszen minél inkább foglalkozunk a világgal, annál levertőbbek leszünk annak súlyos következményeitől. Ahogyan tehát minden fa

gyökerével és törzsével egyező gyümölcsöt terem, minden embert a cselekedeteit irányító szándék alapján ítélnek meg.

A *Csatolt kinyilatkoztatásokat* követően négy ima is idekerült Brigittától, mint ahogy – megelevenítve a golgotai történetet – Jézus Krisztus Brigittához intézett szavait is olvashatjuk. Az angyal prédikációja (*Sermo Angelicus*) után A *Megváltó szabályai* (*Regula Salvatoris*) sorjáznak – a legelején nyomatékosítva:

Én vagyok mindennek teremtője, aki a semmiből teremtett. Teremtényeim között senkit nem alkottam olyan méltóságra, mint az embert, akit arra rendeltem, hogy ura legyen minden földi teremtménynek. Értelmet is adtam neki, hogy a maga hasznára és boldogságára legyen vele, és dicsőítsen engem a neki adott kegyelemért. Azonban az összes teremtményem között nincs egy sem, amely annyira felkeltené haragomat, mint az ember. Minden más követi parancsaimat.

A szentek is emberek voltak, s az átlagpolgárnál, az átlagkereszténynél – ha létezik egyáltalán erre definíció? – komolyabb parancskövetésre szegődtek. Volt fülük a transzcendensre, hajlandóak voltak lemondásra, sokszor önsanyargatásra is. Szent Brigittának, Svédország fővédőszentjének és az özvegyek pártfogójának életműve – amelyről a kötet végén tanulmányban értekeznek a fordító – nemcsak erre bizonyosság, hanem arra is: kegyelemként kapott hetven éves földi léte alatt örökre fogó tintaként írta bele magát az egyháztörténelembe. Az általa alapított vadstenai kolostor a svéd írásbeliség bástyája lett, a zarándokhelyet „észak Rómájaként” emlegették. Isten küldöttének több területen is váteszi szerep jutott. Krisztus meg is üzenté édesanyjának: „Ingeborg, tudd meg, hogy egyedülálló teremtést hordozol méhedben. Az ő érdemei miatt menekültél meg a hajótöréstől. Nagy gonddal neveld!”

A Kairosz Kiadó által megjelentetett, a Nemzeti Kulturális Alap által támogatott kötet könyvészetileg is elismerésre méltó. Az illusztrációként használt színes fotókat a lindenbergi Kunstverlag vezetője, Josef Fink bocsátotta rendelkezésre a 2011-ben megjelent Lars Bergquist: *Die hl. Birgitta im Spiegel der Offenbarungen* című kötetből.

A fordító, Kőrösiné dr. Merkl Hilda szerint a kötetté rostált revelációk mély spirituális üzenetet hordoznak, ezért olvasásuk a katarzisznál is nagyobb horderejű változásokat eredményezhet, elvezetheti a figyelmes és kereső olvasót a *metanoiához*, a megtéréshez. Azt már csak én teszem hozzá: a folyamatos megtéréshez, hiszen életünk szentmiséje akkor kezdődik – ahogy Varga László kaposvári püspök fogalmazott még plébánosként –, ha a mise után becsukjuk magunk mögött a templomajtót. A megkeresztelt embernek pedig éppen kiválasztottsága által küldetése van. Rajtunk áll, mit vállalunk fel a társteremtésből, talentumainknak

köszönhetően milyen színekkel, tónusokkal gazdagítjuk Isten virágoskertjét. Egyáltalán: szeretnénk-e megosztani gondolatainkat, véleményünket egymással és a klerussal. S értő fülekre talál-e a megfogalmazott jó, segítő szándékú kritika.

Lőrincz Sándor

A VALLÁSTUDOMÁNYI SZEMLE CÍMŰ FOLYÓIRAT JELLEGÉRŐL ÉS CÉLJAIRÓL

1. A *Vallástudományi Szemle* című folyóirat 2005 tavaszán indult, első két száma 2005-ben jelent meg. A szerkesztőségben és a szerkesztő bizottságban az ország jelentősebb vallástudományi műhelyének több neves munkatársa található. A folyóirat évente négyszer jelenik meg. Az alapító jogokat a Károli Gáspár Református Egyetem gyakorolja.

2. Annak ellenére, hogy a folyóirat egy intézmény égisze alatt jelenik meg, kezdettől szélesebb alagra helyezkedve értelmezi önmagát. Sokak véleménye szerint világos ugyanis, hogy egy felekezetszemleges vallástudományi folyóirat fontos hiánypótló a magyar folyóiratok palettáján. Eddig a vallástudomány különböző területei jobbára a különböző vallások, felekezetek által indított orgánumban jelentek meg, a szemleges, „világi” fórum, szerteágazó okok miatt több évtizede hiányzik, holott egyre növekvő igény van rá.

3. A folyóirat publikációs lehetőséget, véleménycsere és vitafórumot kíván teremteni a vallástudományt, annak bármely területét és azt bármilyen világnézeti alapról művelők számára. Senkit nem rekeszt ki, nincs semmiféle előzetes fenntartása senkivel szemben, mindenkit szívesen lát szerzői között, akinek értékes gondolatai, figyelemreméltó tudományos eredményei, vagy egyéb értékes mondandója van a vallástudományhoz kapcsolódóan.

4. Fontosnak tartja, hogy közölje, és ha kell, ütköztesse a különböző tudományos álláspontokat. Az írások szerzőjük álláspontját, felfogását képviselik, és nem a szerkesztőségét. A folyóirat nyitott akar lenni minden vélemény és minden kritika számára, amíg az megmarad a tudomány keretein belül (tehát nem vallások vagy személyek ellen irányul), viszont elzárkózik attól, hogy bármilyen vallást vagy felekezetet hasábjain akár propagáljanak, akár támadjanak.

5. Ösztönzője, gerjesztője akar lenni e tudományterületen a különféle műhelymunkának, előmozdítója akar lenni a tudományszervezés terén a vallástudomány akadémiai szintű felfejlesztésének, hozzá akar járulni a vallástudomány tartalmi és szervezeti épüléséhez.

6. Rendszeresen hírt kíván adni a tudományág eredményeiről. Bemutatja a megformált és akkreditált szakképzési tanterveket, forráskutatásokat közöl, hírt ad

tudományos fokozat szerzésekről, védésekről, habilitációkról, az MTA Vallástudományi Elnöki Bizottsága munkájának közérdeklődésre számot tartó elemeiről.

7. Recenzió rovata folyamatosan figyelemmel kíséri és bemutatja a tudományág friss könyvanyagát, tankönyveket, filmeket és egyéb médiumokat, ismerethordozókat.

A fent említett törekvésekhez még azt szükséges hozzáfűzni, hogy az eddig kielélt irányok nem zártak, a profil rugalmas, alakítható, fókusza bármerre és bármikor tágítható, nem akar lemaradni semmiféle olyan mozzanatról, mely a vallások, a hozzájuk kapcsolódó szervezetek és fórumok, egyáltalán a vallásos emberek, vagy a nem vallásos emberek, az emberiség élete, életminősége szempontjából jelentős, illetékesnek érzi magát az ember és a transzcendencia viszonyának, küzdelmének minden fontos mozzanatában.

A Vallástudományi Szemle szerkesztősége

ÚTMUTATÓ SZERZŐKNEK ÉS SZERKESZTŐKNEK

A szöveget Word formátumban, *rtf* kiterjesztéssel kérjük elektronikus úton elküldeni a következő címre: vallastudomanyiszemle@kre.hu. Tanulmányok esetében általában 1 szerzői ív (mindennel együtt kb. 40 000 leütés) terjedelmű írásokat várunk, de indokolt esetben hosszabb is lehet a szöveg. Recenziók esetében a várt terjedelem 5000-10 000 leütés.

A szöveget a lehető legkevesebb formázással kérjük. A főszövegben használt alaptípus a 12 pontos Times New Roman legyen, lábjegyzetben 10 pontos Times New Roman. Ha a szöveg külön fontkészletet igényel, kérjük azt csatolni, valamint a szöveget pdf formátumban is csatolni, az idegen fontkészleten írt szöveg ellenőrzése céljából. A főszöveget sorkizártan, 1,5-es sortávolsággal, a bekezdések elején behúzás nélkül kérjük. A lábjegyzetet sorkizártan, szimpla sortávolsággal.

A hivatkozásokat lábjegyzetekkel és nem végjegyzetekkel kérjük. Nem kötelező, de szívesen vesszük, ha van a tanulmányok végén külön bibliográfia, ilyenkor ajánljuk a jegyzetekben a szerző és évszám feltüntetésével megadott rövid hivatkozást. Ha nincs külön irodalomjegyzék, akkor az első hivatkozás esetében teljes hivatkozást kérünk, minden bibliográfiai adattal, utána pedig a további hivatkozásokban a rövid, szerzőt és évszámot megadó hivatkozással. Kérjük, hogy *i. m.* hivatkozást csak abban az esetben használjanak, ha egy szerzőtől egyetlen művet idéznek.

A szerző vezetéknevét kiskapitálissal kérjük, folyóiratcikk, könyvfejezet címét idézőjelek között, normál betűvel; folyóirat, könyv címét dőlt betűvel.

HIVATKOZÁSOK TELJES LÁBJEGYZETBEN ÉS A BIBLIOGRÁFIÁBAN

1. Könyv és könyvfejezet esetében:

SZERZŐ: *Cím*, Kötetszám, Kiadás helye, Kiadó, Évszám, Hivatkozott oldalak.

SZERZŐ: „Fejezetcím”. in *Uó: Könyvcím*, Kötetszám, Kiadás helye, Kiadó, Évszám, Hivatkozott oldalak.

2. Gyűjteményes kötetek és bennük megjelenő írások esetében:

SZERKESZTŐ – SZERKESZTŐ (szerk.): *Cím: Alcím*, Kiadás helye, Kiadó, Évszám.

SZERZŐ: „Cím”. in Szerkesztő – Szerkesztő (szerk.): *Cím: Alcím*, Kiadás helye, Kiadó, Évszám, Hivatkozott oldalak.

3. Folyóiratcikkek esetében:

SZERZŐ: „Cím”. *Folyóirat címe*, Évfoliamszám római számmal, Évszám/Sorszám. Hivatkozott oldalak.

4. Heti- és napilapokban megjelent cikkek esetében:

SZERZŐ: „Cím”. *Lap címe*, Évfolyam, Lap száma, Évszám. Hónap. Nap. Oldalszám.

HIVATKOZÁSOK RÖVID LÁBJEGYZETBEN

1. Egy szerző egy művének használata esetén:

SZERZŐ: i. m. Hivatkozott oldalak.

2. Egy szerző több művének használata esetén:

SZERZŐ (Évszám): Hivatkozott oldalak.

3. Előző lábjegyzetben hivatkozott irodalom másik szövegrésze esetében:

Uo. Hivatkozott oldalak.

Minden esetben pontos irodalmi hivatkozást kérünk, megjelölve a pontos kezdő és záró oldalszámot (tehát kerüljük a 251kk. vagy 251sqq. formát), a két oldalszám között gondolatjellel (-). Kérjük, az oldalszámot (p. vagy o.) csak abban az esetben egyértelműsítsék, ha a hivatkozott munka jellegéből (katalógus, képkötet) nem volna egyértelmű, hogy oldalszámról van szó. Internetes hivatkozások esetében kérjük ellenőrizni, hogy a hivatkozott oldal elérhető-e, és az utolsó megtekintés dátumát kérjük zárójelben megadni.

Klasszikus auktorok idézésénél nem kell kiskapítálist alkalmazni. Auktorok neveit és műveit lehetséges a szakmában elfogadott rövidítésekkel jelezni, külön magyarázat, feloldás nélkül. Tudományos közéletünkben kevésbé ismert szakfolyóiratok, sorozatok, kézikönyvek címét ne rövidítve írják, csak akkor, ha van a cikk végén bibliográfia vagy rövidítésjegyzék.

Idegen nyelvű, latin betűs idézeteket, kifejezéseket kérjük dőlt betűvel szedni. A görög, héber, kopt és szír idézeteket a megfelelő betűvel (más nyelvű szövegeket is szívesen látunk eredeti írásmóddal). Kérjük, hogy ne külön

héber, görög stb. betűkészletet használjanak, hanem *unicode* betűket (ha egyes ékezetes betűket az alaptípussal nem tudnak létrehozni, Palatino Linotype betűtípust ajánlunk)! Dőlt betűs idézetek esetén nem szükséges idézőjelet is használni. Ha az idézet zárójelen belül szerepel, a zárójel is legyen dőlt.

A görög neveket a tudományos helyesírási átírásban, egy cikkben belül következetesen kérjük megadni. A görög neveket ne a latinós átírásban adjuk meg (pl. Achilles, Homerus stb.).

Képek esetén a képaláírásokat a szöveg végén beszámozva kérjük megadni. A képeket ne ágyazzák be a dokumentumba, hanem külön képfájlban, a lehető legnagyobb méretben és felbontásban (minimum 1000×1000 pixel) küldjék, és a szövegben egyértelműen jelöljék, hová kérik beilleszteni azokat.

Recenzió esetében a recenzeált könyv minden könyvészeti adatát kérjük megadni a cikk címében vagy alcímében.

A korrektúrát a Word *Eszközök* menüjének *Változások követése* gombja alatt a *Módosítások elfogadása vagy elvetése* lehetőségnél, az *Elfogadja*, illetve *Elveti* gombokkal az adott helyen jelezve kérjük vissza.

A Vallástudományi Szemle szerkesztősége

A FOLYÓIRAT MEGVÁSÁROLHATÓ

Budapest

Írók Boltja
1061 Bp. Andrásy út 45.

Bibliás Könyvesbolt
1092 Budapest, Ráday u. 28.

L'Harmattan Könyvesbolt
1053 Budapest, Kossuth L. u. 14–16.